

Stanjurův plán na ještě dražší potraviny.

Změny v DPH jdou na ruku obchodníkům

- CZ24 News | 12. dubna 2023

ČESKO: O zjednodušení sazeb DPH se už dlouho mluví jako o plánu protlačovaném ministrem financí Zbyňkem Stanjurou (ODS). Uniklý návrh chystané daňové změny, která může znamenat razantní zdražení a ještě zvýšit už tak vysoká inflační očekávání, se však setkal s naprostým odsouzením. Premiér pak tlumil vášně tím, že finální návrh teprve přijde. Daň z přidané hodnoty je dominantním příjmem státního rozpočtu a jakožto nepřímá daň umožňuje vládě vytáhnout z kapes spotřebitelů více peněz bez toho, aby ji z toho přímo vinili.

Změna sazeb DPH je obecně považována za závažnou. Nejen že návrat k jedné snížené sazbě ovlivní náklady, které lidé s placením daně mají, ale také změní naše postavení vůči ostatním zemím na jednotném trhu EU. Současná základní sazba 21 procent patří v rámci unie spíše k průměrným, první snížená sazba je však v Česku jedna z nejvyšších, jsme na tom stejně jako Slováci nebo Rakušané.

Stanjura se se svým plánem na zavedení jen jedné snížené sazby ve výši 14 procent zřejmě částečně inspiroval u doporučení Národní ekonomické rady vlády (NERV), která revizi snížených sazeb daně z přidané hodnoty navrhuje. Má tím však na mysli fakt, že některé výrobky a služby byly v období covidu přesunuty do nejnižší desetiprocentní sazby jako „odškodnění za lockdowny“ a už v ní zůstaly. Návrat zpět na základní 21procentní sazbu DPH může být v těchto případech velmi citelný.

Aktuálně existují vedle základní 21procentní sazby DPH také dvě snížené. První snížená 15procentní, do které spadá většina potravin či některé zdravotnické pomůcky, a druhá snížená 10procentní sazba, pod kterou patří léky, kojenecká výživa, knihy, časopisy a také některé služby, jako jsou kadeřnické služby nebo stravování a podávání nápojů včetně točeného piva v restauracích.

„Některé věci byly během covidu ‚dočasně‘ přesunuty ze standardní sazby do nižší než z ekonomických či sociálních důvodů, ale jako forma ‚odškodnění‘ výrobců či poskytovatelů za státní lockdowny. A tyto položky jsou v daňovém systému doteď, jak už to tak bývá. Větší část současných obřích deficitů byla však způsobena zvýšením výdajů, nikoli snížením daní. Pokud k těmto ‚dočasně‘ zvýšeným výdajům budeme jenom dohledávat nové daně, pak tím zakonzervujeme covidová zvláštní pravidla výdajů navěky,“ říká pro Echo24 hlavní ekonom skupiny Natland Petr Bartoň.

Stanjurův návrh ovšem počítá s tím, že přesun z deseti procent na 21 procent by platil například u ubytovacích služeb, vodného a stočného, tepla a také u sportovních a kulturních akcí. Zvýšit DPH z deseti na 14 procent by se mohlo například u léků, veřejné dopravy, stravovacích služeb nebo knih, novin a časopisů. NERV kritizuje to, že se ve snížených sazbách nacházejí i služby, které nespádají pod „základní životní potřeby nebo zboží a služby konzumované příjmově slabšími kategoriemi obyvatelstva“. Těžko se ovšem vysvětluje, proč chce Stanjura zdražit třeba i vodu či teplo.

Snížení sazby z 15 na 14 procent se naopak navrhuje například u potravin a nealkoholických nápojů. Na tom ovšem, jak upozorňují někteří ekonomové, mohou pouze dále vydělat někteří obchodníci a prodejci. „Při snížení sazby DPH z patnácti na čtrnáct procent by jej totiž nepromítli zcela do odpovídajícího snížení cen pro koncové zákazníky, ale třeba jen zčásti nebo také vůbec. Zbytek by si nechali v kapse. Ale i kdyby promítli do koncové ceny celé snížení daně, při nížení DPH o pouhý procentní bod, z patnácti na čtrnáct procent, by si zákazník ani moc ničeho nevšiml,“ tvrdí ekonom

Lukáš Kovanda.

Změny daně z přidané hodnoty jsou zvýšením nepřímé daně, což je v rozporu s původními sliby vládních stran o tom, že nebude daňovou zátěž zvyšovat. Původně také Stanjura tvrdil, že sjednocení sazeb DPH bude rozpočtově neutrální, z uniklého návrhu ale vyplývá, že má do rozpočtu přivést každý rok přibližně 24 miliard korun.

Hrozí navíc proinflační efekt a další zvýšení inflačních očekávání. Ti, kdo nabízejí služby a výrobky, je zdraží. V případě skoku z desetiprocentní sazby na 21procentní si toho spotřebitel nebude moci nevšimnout.

Na dani z přidané hodnoty stát vybírá do rozpočtu hned po sociálním pojistném největší částky, je tak dominantním příjmem. Loni vybral na DPH 536,2 miliardy korun, což je o 72,5 miliardy více než v roce 2021. Do státního rozpočtu přispěla DPH 345,2 miliardy korun. Z vybrané DPH získává 64,38 procenta státní rozpočet, 25,84 procenta připadá na obce a 9,78 procenta na kraje.

[ZDROJ](#)